

Landschappelijk advies

Landschappelijk inpassingsplan

Oude Berculoseweg 8 te Diepenheim

MBW Architecten

Projectleider

N. Kroese BSc

Rapportage

B. Wijnoltz MSc

Rapport

MBWA2019-2

In opdracht van

dhr. M. Wurth

Organisatie

MBW Architecten

Contactpersoon landschap

Nick Kroese

06-47183621

nick@habitus.nl

Opleverdatum

29 april 2019

Kwaliteitscontrole

Nick Kroese, 24 april 2019

Paraaf

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'N. Kroese', on a light blue background.

Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking van dit rapport (inclusief foto's) is enkel toegestaan onder vermelding van de bron en na toestemming de eigenaar (opdrachtgever).

Dit rapport is met de grootste zorg samengesteld. Desondanks aanvaardt Habitus natuur & landschap geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of door toepassing van adviezen.

Bezoekadres: Tolnasingel 1 / 2411 PV / Bodegraven

Kvk-nummer: 61229628 / **Btw-nummer:** NL854262301B01

Rekeningnummer: NL14ABNA0494577894

www.landschap-advies.nl

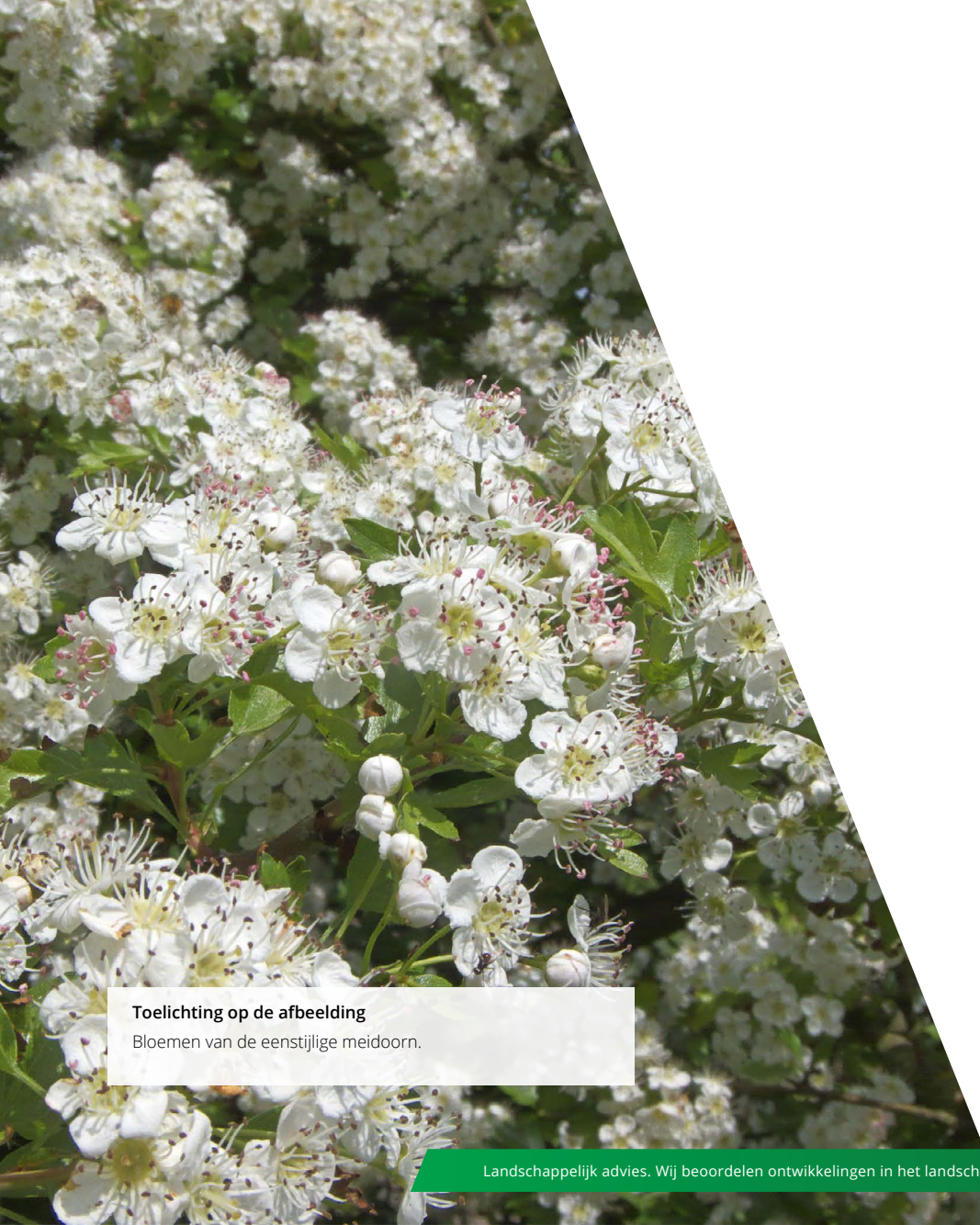

Landschap is een onderdeel van Habitus natuur & landschap

www.habitus.nl

Toelichting op de afbeelding

Een eenstijlige meidoornhaag.

Toelichting op de afbeelding

Bloemen van de eenstijlige meidoorn.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	4
2.	TRADITIONELE ERFINRICHTING	5
3.	LANDSCHAPPELIJK INPASSINGSPLAN	6

BRONVERMELDING

BIJLAGE 1

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Aan de Oude Berculoseweg 8 te Diepenheim wordt een nieuwe woning gerealiseerd. De gemeente Hof van Twente wenst dat het perceel van deze nieuwe woning goed in het landschap past. Dit is daarom als voorwaarde gesteld voor deze ontwikkeling. De heer Wurth heeft aan Habitus natuur & landschap gevraagd om een landschappelijk inpassingsplan voor het erf te maken, zodat het erf goed in de streek past.

1.2 Leeswijzer

Dit landschappelijk inpassingsplan zal beginnen met een korte beschrijving over de traditionele inrichting van oude en jong erven in de regio Hof van Twente. Daarna zal er beschreven worden welke elementen gebruikt kunnen worden op het erf van de Oude Berculoseweg 8.

Toelichting op de afbeelding

De bomenrij langs de erfrand van het projectgebied.

Toelichting op de afbeelding

Een erf omringd door een bomenrij

2. TRADITIONELE ERFINRICHTING

In dit hoofdstuk wordt de inrichting van traditionele oude en jong erven beschreven.

2.1 Traditionele streekgebonden erfinrichting van de regio Hof van Twente.

Typerend voor het hof van Twente zijn de bomenrijen of singels die om de woonerven liggen en doorlopen in het landschap. Deze bestaan vaak uit treurwilg, es of berk. Zowel oude als jonge erven hebben deze bomenrijen of singels om de woonerven. Het verschil tussen de beide erven is de openheid. Bij de oude erven is de erfbeplanting meer gesloten, terwijl hij bij jonge erven meer open is (Het Overstichts landschap et al., 2010).

Typerend voor het voorerf van de woonerven zijn de bescheiden siertuin en de kleine (omhaagde) moestuin of fruitgaard. De tuinen zijn omrand met hagen, van buxus, meidoorn of liguster, of door een hekwerk. Het hekwerk is vaak groen geschilderd met witte punten. In de bescheiden voortuin staan vaak enkele solitaire, opvallende bomen voor de woning. Deze bomen zijn vaak walnoot, knotlinde, paardenkastanje of fruitbomen. Ook kunnen er leilindes voor de woning staan. Deze leilindes fungeerden als zonneschermen. Op het voorerf liggen vaak grote, soms wit geschilderde, veldkeien in het gras. Deze werden vaak langs de oprit neergelegd. De veldkeien werden wit geschilderd, zodat de bewoners in het donker de oprit konden vinden. Op het voorerf en achtererf waren een aantal plekken met water aanwezig. Op het voorerf was dit in de vorm van een (zandstenen) waterput met haal en op het achtererf was dit een drinkpoel voor vee. Deze drinkpoel was in het weiland aangelegd (Het Overstichts landschap et al., 2010).

Op het achtererf is vaak een geriefhoutbosje aanwezig bestaande uit elzen, eik of wilgen. Op het achtererf is gras aanwezig, dit gras wordt extensief onderhouden (Het Overstichts landschap et al., 2010).

3. LANDSCHAPPELIJK INPASSINGSPLAN

3.1 Leeswijzer

In dit hoofdstuk wordt er advies gegeven over het inrichten van het erf, zodat het erf beter in het landschap past. Dit advies wordt per onderdeel gegeven. Eerst wordt er advies gegeven over de erfzoombeplanting, daarna over de inrichting van het voorerf en ten slotte over de inrichting van het achtererf. In Figuur 1 is een schets opgenomen van het landschappelijk inpassingsplan met alle elementen zoals hieronder beschreven.

3.2. Erfzoombeplanting

De bomenrijen langs dit erf bestaan uit essen. Om dit nog karakteristieker te maken, kunnen er inheemse struiken tussen geplant worden. Er ontstaat dan een mantel van bomen en struiken. Deze dichtere beplanting is meer kenmerkend voor oude erven. Omdat het hier om een jonger erf gaat, raden wij aan om de erfzoombeplanting te laten zoals het is. Als er toch voor wordt gekozen om de erfzoom dichter te beplanting, dan kan er gekozen worden uit streekeigen struiken. Welke planten dit zijn, is te vinden in Bijlage 1.

3.3. Het voorerf

Het voorerf zal bestaan uit een bescheiden voortuin met hagen, een hoogstamgaard of moestuin, de oprit en een markante boom.

3.3.1. De oprit

De oprit kan worden bestraat met kleine veldkeien. Bij de ingang van de oprit kan een grote, witte veldkei worden neergelegd. Er zijn twee verschillende manieren mogelijk om de oprit zo aan te leggen dat hij beter in het landschap past. Langs de oprit kan een haag worden geplant. De haag bestaat dan uit liguster of meidoorn. Een andere optie is om meerdere grote (eventueel wit geschilderde) veldkeien langs de oprit in het gras te leggen. Bij beide manieren kan er een grote witte veldkei bij de ingang van de oprit worden gelegd.

3.3.2. De bescheiden siertuin

In de tuin zal één grote solitaire boom geplaatst worden. Voor deze boom kan gekozen

Figuur 1: schets van de mogelijke inrichting van het erf met de legenda

worden uit walnoot, knotlinde, paardenkastanje of een fruitboom. Deze bomen zullen groot worden. Een grote kastanje kan een kroonoppervlak van 15 meter doorsnede hebben.

De tuin is bescheiden aangelegd. Voor de beplanting in de tuin kan worden gekozen voor een grasveld of voor beplanting. Bij beplanting kan er gekozen worden voor streekeigen beplanting. Zie Bijlage 1 voor een lijst met streekeigen beplanting. Daarnaast kan er een waterput met haal worden aangelegd in de voortuin.

3.3.3. De moestuin/boomgaard

Op het voorerf was vaak ook een moestuin of boomgaard aanwezig. Er kan daarom gekozen worden om een hoogstamboomgaard aan te planten of een moestuin aan te leggen. Om de moestuin of hoogstamboomgaard staat vaak een haag van meidoorn of liguster. Als ingang kan er een opening of een klein hekje worden gebruikt. Als u een boomgaard wilt aanplanten, kunt u kiezen voor perenbomen. Andere fruitbomen zijn minder passend, gezien de beperkte ruimte. Perenbomen hebben een smalle kroon (circa 8 meter) en daardoor passen er drie perenbomen in de boomgaard. Ook dienen de bomen regelmatig gesnoeid te worden, zodat er voldoende licht in de kroon valt (belangrijk voor de productie) en de ziektegevoeligheid verminderd (Hoogstamboomgaard.be, z.d.). Als u een moestuin wilt aanleggen, dan is dit ook mogelijk. Er kan zelf bepaald worden welke groenten en kruiden u wilt verbouwen. Niet alle planten kunnen echter in de moestuin groeien, omdat er veel schaduw in de moestuin zal zijn. Deze schaduw wordt veroorzaakt door de essenbomen die op de perceelgrenzen staan. Wij adviseren rekening te houden in de keuze voor kruidensoorten die schaduw kunnen verdragen.

3.3.4. De haag

Omdat het typerend is dat er een hekwerk of haag langs de oprit en voortuin aanwezig is, raden wij aan om een haag te planten. Vanuit ecologisch oogpunt heeft een haag een hogere ecologische waarde dan een hekwerk. Wij raden aan om de hagen uit twee soorten struiken te laten bestaan, maar als u liever één soort kiest, kan dat natuurlijk ook. Doordat de hagen uit twee soorten bestaat, is een deel van de haag beter beschermd tegen insectenplagen. Wij adviseren om de hagen uit meidoorn (*Crataegus monogyna* of *laevigata*) en liguster (*Ligustrum vulgare*) te laten bestaan. Wij raden af om een buxushaag te planten, omdat de invasieve buxusmot buxussen helemaal kaal kan eten, waardoor de haag afsterft. Wij raden het ook af om beide struiken te combineren tot één haag, omdat de liguster veel sneller groeit dan de meidoorn. Hierdoor zal het onderhouden van de haag lastiger worden. De haag op het voorerf heeft een hoogte van circa één meter.

Voor het planten van een enkele rij met meidoorn van circa één meter hoog, zijn zeven meidoorns per strekkende meter nodig. Voor een dichte heg kan een dubbele rij worden geplaatst. Voor een goede groei is het optioneel om aanplantgrond te gebruiken die geschikt is voor de meidoorn. Dit omdat er in deze grond specifieke bodemschimmels zitten. Deze schimmels gaan een samenwerking aan met de plantenwortels, waardoor deze

makkelijker voedingsstoffen en water kunnen opnemen. Deze samenwerking heet Mycorrhiza. Niet alle schimmels vormen een samenwerking met de meidoorn en daardoor is het van belang om grond te kopen die geschikt is voor de meidoorn. Om de haag te onderhouden, is het nodig om de haag twee keer per jaar te snoeien. Deze snoeibeurten dienen voor 21 juni en voor eind september plaats te vinden. Na elke snoeibeurt is het verstandig om de struiken voeding te geven (tuincentrum.nl, z.d.).

Voor een ligusterhaag van circa één meter hoog zijn er per strekkende meter vijf stuks planten nodig. De liguster kan het beste in de halfschaduw worden geplaatst. De planten kunnen het beste geplant worden in de periode november tot half april. De ligusterhaag dient minimaal twee keer per jaar te worden gesnoeid. Dit snoeien kan in de periode mei tot en met september. Door het snoeien zal er een dichte haag ontstaan. Bij weinig snoei zal de haag dunner en breder worden, maar er zullen wel bloemen en bessen aan de haag gaan groeien. Let er bij het snoeien op dat de bessen van de liguster giftig zijn voor mensen (ligusterhaag.com, z.d.). Mocht u toch sap van de bessen op uw handen krijgen, dan adviseren wij u om uw handen te wassen voordat u gaat eten.

3.4. Het achtererf

Het achtererf kan omzoomd worden met een hogere haag, ook bestaande uit meidoorn of liguster. Daarnaast kan er eventueel een geriefbosje worden geplant, maar vanwege de beperkte grootte van de tuin is dit geen vereiste om het achtererf beter in het landschap te laten passen.

BRONVERMELDING

- Habitus natuur & landschap (2018). Ecologische quickscan Oude Berculoseweg 8 te Diepenheim. Rapport: MBWA2019-1
- Het Oversticht, Landschap Overijssel, Stichting Maarkels Landschap en de gemeente Hof van Twente (2010). [Streek-eigen huis & Erf. Hof van Twente](#)
- Hoogstamboomgaard.be (z.d.). [Snoeien](#)
- Landschap Overijssel (z.d.). [Streek-eigen en inheemse bomen en struiken Overijssel](#)
- Tuincentrum.nl (z.d.). [Eenstijlige meidoorn](#)
- Ligusterhaag.com (z.d.). [Ligusterhaag verzorgen](#)

Toelichting op de afbeelding

Een voorbeeld van een waterput op het voorerf

BIJLAGE 1: Streekeigen planten

Bron: Landschap Overijssel (z.d.)

Nederlandse naam	Latijnse naam	Inheems voor Overijssel
Zwarte els	<i>Alnus glutinosa</i>	Ja Op vochtige/natte bodems.
Ruwe berk	<i>Betula pendula</i>	Ja
Zachte berk	<i>Betula pubescens</i>	Ja Op vochtige / natte bodems.
Haagbeuk	<i>Carpinus betulus</i>	Ja Zuidelijk Overijssel, natuurlijk voorkomen in Twente en Zuid Salland.
Bosrank	<i>Clematis vitalba</i>	Ja Beperkt tot IJsseldal. Wordt in landschapsprojecten echter niet aangeplant.
Rode kornoelje	<i>Cornus sanguinea</i>	Ja IJsseldal en Oost Twente. Met mate aanplanten.
Hazelaar	<i>Corylus avellana</i>	Ja IJsseldal, Zuid Salland, Twente. Ook Hoge Land van Vollenhove en keileemgebied Paasloo – Woldberg.
Tweestijlige meidoorn	<i>Crataegus laevigata</i>	Ja IJsseldal, Twente, elders zeldzaam. Hoge dichtheid in Twente, verspreid en lage dichtheid in groot deel van Salland en delen van West Overijssel.
Eenstijlige meidoorn	<i>Crataegus monogyna</i>	Ja

Nederlandse naam	Latijnse naam	Inheems voor Overijssel
Brem	Cytisus scoparius	Ja Met mate aanplanten.
Wilde kardinaalsmuts	Euonymus europaeus	Ja Alleen aanplant langs de Dinkel en langs andere beken. Niet in hoogveen- en laagveenontginningsgebied.
Es	Fraxinus excelsior	Ja Vochtige/natte bodems. Grote probleem op dit moment met essentakziekte. Wachten met aanplant totdat ongevoelige lijnen beschikbaar zijn.
Hulst	Ilex aquifolium	Ja Vechtdal en Oost Twente. Inheems op de hogere zandgronden.
Jeneverbes	Juniperus communis	Ja
Wilde appel	Malus sylvestris	Ja Komt voor op enkele plekken in Twente.
Wilde mispel	Mespilus germanica	Ja Vechtdal en Oost Twente. Verspreid voorkomen in Oost Twente. Soms duidelijk gerelateerd aan aanplant, vaak natuurlijk ogend. Heel soms met verjonging.
Wilde gagel	Myrica gale	Ja
Grove den	Pinus sylvestris	Ja Met mate aanplanten.
Ratelpopulier	Populus tremula	Ja Beslist geen soort om aan te planten!
Zwarte populier	Populus nigra	Ja Beperken tot Dinkel- en IJsseldal.
Zoete kers	Prunus avium	Ja IJsseldal en Oost Twente.

Nederlandse naam	Latijnse naam	Inheems voor Overijssel
Gewone vogelkers	Prunus padus	Ja
Sleedoorn	Prunus spinosa	Ja
Wilde peer	Pyrus pyraeaster	Ja Incidenteel in Oost Twente en houtwallengebied Paasloo-Woldberg.
Zomereik	Quercus robur	Ja
Wintereik	Quercus petraea	Ja Inheems op de Sallandse Heuvelrug met oude populatie. Bij aanplant op Sallandse Heuvelrug is aanplant van wintereik te overwegen met plantmateriaal dat gebaseerd is op de Heuvelrug populatie. Verder in Overijssel met mate aanplanten.
Wegedoorn	Rhamnus cathartica	Ja IJsseldal, Oost Twente, Vecht, Tamelijk zeldzame soort, met natuurlijke populatie met relatief hoge trefkans in Dinkeldal. Elders zeldzaam in Twente, IJsselgebied en Noordwest Overijssel. Met mate aanplanten.
Sporkehout (vuilboom)	Rhamnus frangula	Ja Een soort die groot vermogen heeft nieuwe lijnelementen (houtwallen) te koloniseren.
Zwarte bes	Ribes nigrum	Ja Veel verwildering uit moestuinen.
Kruisbes	Ribes uva-crispa	Ja IJsseldal en Oost Twente. Veel verwildering uit moestuinen.
Bosaalbes	Ribes rubra	Ja Oost Twente. Veel verwildering uit moestuinen.
Hondsroos	Rosa canina	Ja
Beklierde heggenroos	Rosa tomentella	Ja Plaatselijk ten zuiden van de Vecht en in het houtwallengebied Paasloo-Woldberg.

Nederlandse naam	Latijnse naam	Inheems voor Overijssel
Kale struweelroos	Rosa dumalis	Ja Vindplaatsen in Twente en in houtwallengebied Paasloo-Woldberg.
Egelantier	Rosa rubiginosa	Ja Relatief zeldzaam in Noordoost Twente en houtwallengebied Paasloo-Woldberg. Ook in IJsseldal soms in heggen. Met mate aanplanten.
Kleinbloemige roos	Rosa micrantha	Ja Vindplaats Vecht en Oost Twente.
Viltroos	Rosa tomentosa	Ja Vindplaatsen Noordoost Twente.
Schietwilg	Salix aqlba	Ja
Kraakwilg	Salix fragilis	Ja Langs rivieren.
Geoorde wilg	Salix aurita	Ja Zeer zeldzaam op dit moment.
Grauwe wilg	Salix cinerea	Ja
Boswilg	Salix caprea	Ja Algemene verspreiding.
Bittere wilg	Salix purpurea	Ja Vechtdal en Oost Twente. Terughoudend bij aanplant in Vechtdal.
Laurierwilg	Salix pentandra	Ja Noord Overijssel, zeldzaam. Kerngebied van soort in zuidelijk deel van De Wieden en Staphorsterveld. Daarbuiten mogelijk steeds groeiplaatsen vanwege aanplant.
Amandelwilg	Salix triandra	Ja
Katwilg	Salix viminalis	Ja
Kruipwilg	Salix repens	Ja Niet aangeplant.

Nederlandse naam	Latijnse naam	Inheems voor Overijssel
Gewone vlier (zwarte vlier)	Sambucus nigra	Ja Is de snelste natuurlijke soorten die ergens natuurlijk verschijnt op veelal met voedingsstoffen aangerijkte grond. Aanplant van deze soort is niet zo nodig, dus met mate aanplanten.
Trosvlier (bergvlier)	Sambucus racemosa	Ja Is bezig met natuurlijke opmars. Aanplant niet zo nodig, dus met mate aanplanten.
Wilde lijsterbes	Sorbus aucuparia	Ja Bij herstel van houtwallen/singels: aanplant is mogelijk, maar soort verschijnt ook spontaan tamelijk snel als in directe omgeving bronnen aanwezig zijn.
Hollandse linde	Tilia x euopaea / Tilia x vulgaris	Ja Solitair of leiboom. Alleen op erven inplanten, niet in buitengebied.
Winterlinde (kleinbladige)	Tilia cordata	Ja Oost Twente verspreide vindplaatsen. Een soort die NIET in staat is zich spontaan te vestigen. Alle groeiplaatsen in Twente zijn van grote historische waarde. Aanplant terughoudend en historisch doordacht doen in buitengebied. Hierbij rekening houdend met al bestaande groeiplaatsen.
Zomerlinde	Tilia platyphyllos	Ja Zeldzaam, vaker ingeplant als solitair of leiboom. Heel terughoudend met aanplant in buitengebied Noordoost Twente.
Gaspeldoorn	Ulex europaeas	Ja Voorkomen in Twente sporadisch. Vooral in gemeente Hof van Twente in bosranden en soms in houtwal. Aanplant bij ecoduct de Borkeld. Met mate aanplanten.
Ruwe iep (bergiep)	Ulmus glabra	Ja Vindplaatsen in Oost Twente. Met mate aanplanten.

Nederlandse naam	Latijnse naam	Inheems voor Overijssel
Fladderiep (steeliep)	Ulmus laevis	Ja Vindplaatsen in Zuidoost Twente. Met mate aanplanten.
Gladde iep (veldiep)	Ulmus minor	Ja
Gelderse roos	Viburnum opulus	Ja Alleen in wallen en singles op natte locaties. Bij aanplant is aandeel nogal eens bovennormaal geweest (te hoge dichtheid).
Gewone esdoorn	Acer pseudoplatanus	Nee Op de Woldberg komt een grote stoof van deze soort voor, wat er op wijst dat soort al langer in provincie voorkomt, i.ig. meer dan 200 jaar. Gezien aanplant en makkelijke verwildering geldt toch advies deze soort niet verder aan te planten.
Noorse esdoorn	Acer platanoides	Nee
Veldesdoorn (spaanse aak)	Acer campestre	Nee Beperkt tot enkele plekken in Oost Twente, in het recente verleden vaak aangeplant in singels tijdens ruilverkavelingen en landschapsprojecten. In dit geval dus niet langer aanplanten tenzij in Oost Twente of slechts gebruiken als hegtype op erven.
Witte els	Alnus incana	Nee
Zuurbes	Berberis vulgaris	Nee Van zuurbes komt bij Zwolle een populatie voor die mogelijk meer dan 250 jaar oud is. Aanplant van enige zuurbes in regio Zwolle bij herstel van heggen kan een overweging zijn.
Gele kornoelje	Cornus mas	Nee
Rood peperboompje	Daphne mezereum	Nee Eén vindplaats bij Diepenheim. En één vindplaats in Gooijer Mars bij Deventer.

Nederlandse naam	Latijnse naam	Inheems voor Overijssel
Beuk	Fagus sylvatica	Nee Beperken tot hegtype op erven of op landgoederen. Autochtone beuken inheems op Veluwe, elders mogelijk niet. Op Woldberg zeer oude beukenstoven op houtwallen. Deze zijn ongetwijfeld aangeplant.
Wilde liguster	Ligustrum vulgare	Nee Slechts beperken tot hegtype op erven.
Schijnhondsroos	Rosa subcanina	Nee Eén vindplek, Zwolle Noord/IJssel.
Taxus	Taxus baccata	Nee Beperken tot hegtype op erven. Taxus neemt toe in Overijsselse bossen door verwildering uit tuinen, parken. Soort kwam hier vroeger zeker natuurlijk voor op lemige bosgronden. Maes veronderstelt voorkomen in Zuid Twente.

Over ons

Landschap is een onderdeel van Habitus natuur & landschap, een vooruitstrevend onderzoeks- en adviesbureau voor ecologie, natuur en landschap. Kwaliteit en klanttevredenheid staan bij ons hoog in het vaandel. U kunt van ons verwachten dat wij vlotte en klantgerichte service bieden en aantrekkelijke producten opleveren van het hoogste inhoudelijke niveau. Wij geloven in langdurige samenwerking met opdrachtgevers, partners en personeel op een wijze die wederzijds voordeel oplevert.

Kwaliteit

Wij staan voor kwaliteit, dit begint voor ons bij onze ecologen, die specialistische kennis bezitten over de herkenning en ecologie van flora en fauna. Naast inhoudelijke expertise kan kwaliteit in sterke mate geborgd worden door het opstellen en beheren van processen, daarom hebben wij onze bedrijfsstructuur rond processen opgebouwd. Door de aanwezige inhoudelijke kennis en de toepassing van processen aan te vullen met een uitstekende communicatieve vaardigheden, zijn wij er van overtuigd dat elke dienst voldoet aan de strengste kwaliteitseisen.

Klanttevredenheid

De klant staat bij ons centraal en dat zien wij ook terug in de cijfers. Zo wordt onze dienstverlening door klanten gemiddeld hoger dan een acht beoordeeld. Regelmatig vragen wij u om een evaluatieformulier in te vullen. Met uw input kunnen we onze dienstverlening verder optimaliseren.

Over ons logo

Libellen zijn prachtige insecten. Het is dan ook geen toeval dat we voor inspiratie voor ons logo geput hebben uit de fraaie en diverse vormen die de orde van libellen rijk is. Omdat de vleugelvorm het onderscheidende kenmerk is tussen libellen en juffers en elke soort unieke vleugelkenmerken heeft, hebben we dit onderdeel als basisvorm voor ons logo gekozen.

